

UZASADNIENIE

W dniu 7 lutego 2018 r. małoletnia K. J. (1) działająca przez matkę A. J. (1) wniosła do Sądu Rejonowego w Kaliszu pozew przeciwko D. J. i A. J. (2) o zasądzenie solidarnie od pozwanych na jej rzecz renty alimentacyjnej w kwocie 1.100,00 zł miesięcznie płatnej do 10 dnia każdego miesiąca płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat. Ponadto strona powodowa wniosła o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, że pozwani są dziadkami małoletniej powódki od strony ojca – R. J.. Ojciec małoletniej powódki mimo zasądzonych alimentów nie realizuje w pełni swojego obowiązku wobec małoletniej, której koszty utrzymania wraz z kosztami utrzymania domu wynoszą ok. 2.125 zł. Prowadzone wobec R. J. postępowanie egzekucyjne jest przez niego utrudniane. Zdaniem powódki okoliczności te uzasadniają obciążenie obowiązkiem alimentacyjnym zobowiązanych w dalszej kolejności szczególnie dlatego, że mają oni duże możliwości zarobkowe (pozew, k. 2-6).

Pozwani D. J. i A. J. (2) w odpowiedzi na pozew datowanej na dzień 11 kwietnia 2018 r. wnieśli o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na ich rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podnieśli, że kwestionują podane w pozwie twierdzenia jakoby ojciec dziecka uchylał się od łożenia na rzecz córki i wypełnienia tym samym obowiązku alimentacyjnego. Wskazywali, że o ile R. J. w chwili obecnej ma jeszcze zadłużenie, to w miarę swoich możliwości stara się na bieżąco płacić alimenty i wspierać finansowo małoletnią. Ponadto pozwani podkreślali, że również oni w miarę możliwości dobrowolnie wspierają wnuczkę materialnie, przy czym uzasadnione potrzeby małoletniej powódki zaspokajane są przez oboje rodziców, a ona sama nie pozostaje w niedostatku (odpowieź na pozew, k. 54-59).

Na rozprawie w dniu 5 lipca 2018 r. strona powodowa sprecyzowała powództwo w ten sposób, że wniosła o zasądzenie od pozwanych D. J. i A. J. (2) alimentów w kwocie po 550 zł od każdego z nich płatnych do dnia 10-tego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku braku płatności poczynając od dnia wniesienia powództwa (protokół rozprawy z dn. 05.07.2018 r., k. 100).

Do dnia zamknięcia rozprawy tj. 28.05.2019 r. strony konsekwentnie podtrzymywały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie (protokół rozprawy z dn. 28.05.2019 r., k. 133).

Sąd ustalił, co następuje:

Małoletnia K. J. (1) urodzona (...) w K. pochodzi z związku małżeńskiego A. J. (1) i R. J.. Pozwani D. J. i A. J. (2) są dziadkami ojcystymi małoletniej powódki.

(dowód: odpis skrócony aktu urodzenia, k. 7; kopia odpisu zupełnego aktu małżeństwa, k. 8)

Wyrokiem z dnia 25 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I C 497/14 rozwiązał przez rozwód małżeństwo R. J. z A. J. (1), powierzył obojgu rodzicom wykonywanie władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron – K. J. (2) i K. J., z tym, że miejsce zamieszkania dzieci ustalił przy matce A. J. (1), a ponadto zobowiązał obie strony do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania małoletnich dzieci i z tego tytułu zasądził od R. J. na rzecz małoletnich K. i K. rodz. J. alimenty w kwocie po 450 zł na każdego z nich, łącznie 900 zł miesięcznie, płatne z góry do dnia 10-go każdego miesiąca do rąk A. J. (1) z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

(dowód: wyrok SO w Kaliszu z dn. 25.09.2014 r., k. 81 i verte akt sprawy I C 497/14)

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r. w sprawie o sygn. akt III RC 68/16 Sąd Rejonowy w Kaliszu zmienił obowiązek alimentacyjny pozwanego R. J. wobec małoletniej K. J. (3) ustalony przed Sądem Okręgowym w Kaliszu w sprawie I C 497/14 w ten sposób, że dotychczasową rentę alimentacyjną na jej rzecz podwyższył do kwoty po 800 zł miesięcznie poczynając od 11 lutego 2016 r., płatnej z góry do dnia 10-tego każdego miesiąca do rąk matki dziecka A. J. (1), z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności którejkolwiek z rat.

Powyższy wyrok zaskarżyła powódka K. J. (1) reprezentowana przez matkę A. J. (1) oraz R. J..

Wyrokiem z dnia 11 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie II Ca 80/17 oddalił apelację R. J. i odrzucił apelację powódki.

(dowód: wyrok SR w Kaliszu z dn. 22.11.2016 r., k. 310 akt sprawy III RC 68/16; wyrok SO w Kaliszu z dn. 11.05.2017 r., k. 401 i verte)

Ojciec powódki R. J. mimo wydanego wyroku zmieniającego wysokość obowiązku alimentacyjnego do sierpnia 2017 r. uiszczal kwoty po 450 zł miesięcznie na rzecz K. J. (1) tytułem renty alimentacyjnej.

Wobec nieregulowania w całości obowiązku alimentacyjnego przez R. J. – matka małoletniej powódki A. J. (1) złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji komorniczej przeciwko R. J., która prowadzona jest przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu E. M. w sprawie o sygn. akt Kmp 16/17.

Podczas trwania egzekucji w okresie od 09.08.2017 r. do dnia 27.02.2018 r. R. J. płacił nieregularnie alimenty. Od 13.08.2018 r. do 08.05.2019 r. alimenty uiszczane są przez niego w całości.

(dowód: zaświadczenie o dokonanych wpłatach z dn. 25.06.2018 r., k. 99 i verte; zaświadczenie z dn. 27.05.2019 r., k. 129-130v)

K. J. (1) ma 17 lat. Mieszka wraz z matką A. J. (1) i z bratem K. J. (2), który studiuje w Ł., a w domu spędza weekendy. Małoletnia codziennie przychodzi po szkole do babci macierzystej L. J. (1). W weekendy dziewczynka nocuje u niej, ma tam też swój pokój.

Na koszty utrzymania małoletniej powódki składają się: wyżywienie (400 zł), odzież (100 zł), środki czystości i środki higieniczne (200 zł), kosmetyczka (50 zł), opłaty za wywóz śmieci (12 zł), podatek od nieruchomości (25 zł), ścieki (60 zł), energię gazową (100 zł), prąd (70 zł), woda (20 zł), Internet (20 zł), korepetycje z matematyki (ok. 140 zł), bilet miesięczny autobusowy (50 zł), telefon (100 zł), podręczniki i wydatki szkolne (100 zł).

Od września 2017 r. do stycznia 2018 r. R. J. doładowywał małoletniej powódce bilet miesięczny MPK w kwocie 50 zł miesięcznie.

Przez miesiąc wakacji w 2017 r. oraz w lutym 2018 r. małoletnia K. J. (1) pracowała w przedszkolu u swojej cioci – siostry R. J.. Zarobione pieniądze przeznaczyła na własne potrzeby.

Matka powódki A. J. (1) pracuje w (...) i zarabia około 3.000 zł. Dodatkowo uzyskuje dochód w kwocie 450 zł z tytułu połowy najmu mieszkania mieszczącego się przy ul. (...) w K.. A. J. (1) nie przekazuje żadnych pieniędzy synowi K. J. (2) na utrzymanie na studiach. W dniu 10.02.2017 r. A. J. (1) został udzielony kredyt hipoteczny w wysokości 130.000 zł.

W 2016 r. A. J. (1) i R. J. sprzedali wspólną nieruchomość tj. dom otrzymując ze sprzedaży po ok. 270.000 zł.

W 2018 r. A. J. (1) z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych otrzymała jednorazowe dofinansowanie do wypoczynku na córkę K. J. w kwocie 637,50 zł brutto.

Ojciec powódki R. J. otrzymuje wynagrodzenie za pracę w kwocie ok. 2.500-2.700 zł miesięcznie. Wynajmuje mieszkanie przy ul. (...) w K..

(dowód: zeznania świadka R. J., protokół rozprawy z dn. 05.07.2018 r., k. 101-103; zeznania A. J. (1), protokół z rozprawy z dn. 28.05.2019 r., k. 134-135; zaświadczenie z dn. 30.05.2019 r., k. 140; potwierdzenie transakcji, k. 9-17, 19-32, 34-35, 172-174; korespondencja mailowa, k. 18, 143-146; kopie paragonów, k. 33, 36-40, 43-52, 142; faktury VAT, k. 42, 151-158, 160-171; zaświadczenie o udzieleniu kredytu, k. 141; umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych wraz z aneksem, k. 147-150; potwierdzenie odbioru zawiadomienia, k. 159)

Pozwana D. J. jest na emeryturze, jednocześnie pracuje w przedszkolu po 12 godzin dziennie, a średni jej łączny dochód miesięczny wynosi około 8.000 zł.

Pozwany A. J. (2) otrzymuje świadczenie emerytalne w kwocie 3.054,76 zł miesięcznie. Pozwany wspólnie z D. J. prowadzi przedszkole. Posiada firmę (...) i jest dyrektorem w żłobku mieszczącym się przy ul. (...) w K., z czego otrzymuje dochód w łącznej wysokości ok 1500 zł.

Na koszty utrzymania pozwanych składają się m. in. opłaty za ogrzewanie gazowe, wodę (125 zł), telefon (140 zł), leki (100 zł). Pozwani mieszkają we dwoje w domu jednorodzinnym.

Dziadkowie ojczyści przekazują małoletniej powódce prezenty w formie pieniędzy z okazji imienin, urodzin i świąt.

Babcia macierzysta powódki L. J. (2) jest obecnie na emeryturze i otrzymuje świadczenie emerytalne w kwocie 1100 zł miesięcznie. Nie wspomaga finansowo wnuczki.

A. J. (1) nie ma kontaktu ze swoim ojcem, a dziadkiem macierzystym małoletniej powódki.

(dowód: zeznania świadka L. J. (1), protokół rozprawy z dn. 05.07.2018 r., k. 104; zeznania D. J., protokół z rozprawy z dn. 28.05.2019 r., k. 136; zeznania A. J. (2), protokół z rozprawy z dn. 28.05.2019 r., k. 136; zeznania A. J. (1), protokół z rozprawy z dn. 28.05.2019 r., k. 134-135; PIT-40A, k. 62-65; PIT-11, 66-68; faktury VAT, k. 71-72; potwierdzenie transakcji/przelewu, k. 73-81)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o wyżej powołane dowody. Sąd dał wiarę zeznaniom stron oraz świadków w zakresie ujętym w stanie faktycznym.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego powództwo jawiło się jako niezasadne i jako takie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 128 kro, obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo.

W myśl art. 129 kro obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem. Jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych – obciąża bliższych stopniem przed dalszymi.

Stosownie do treści art. 132 kro obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo, gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

Natomiast art. 133 § 1 stanowi, że rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Poza powyższym wypadkiem uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku.

Obowiązek alimentacyjny dziadków powstaje, gdy żadne z rodziców nie jest w stanie wypełnić swojego obowiązku. Jak podkreślił Sąd Najwyższy, błędny jest pogląd, iż „obowiązek alimentacyjny wobec dziecka dzieli się jak gdyby na część macierzystą i ojczyzną i, że jeżeli ojciec nie jest w stanie wypełnić swojego obowiązku, to powinni go w tym wyręczyć jego krewni. Tymczasem stosowanie do przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego obowiązek ten przechodzi przede wszystkim na drugiego rodzica, w danym wypadku na matkę dziecka. Gdyby natomiast nie mogła ona tego obowiązku w całości lub w części wykonać, zobowiązani będą w tej samej kolejności dziadkowie obu linii tj. ojczyznej i macierzystej, przy czym ponieważ zobowiązanie ich nie jest solidarne, każdy z nich byłby zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych tylko w części odpowiadającej jego możliwością zarobkowym i majątkowym (wyrok SN z dn. 16.03.1967 r., sygn. akt II CR 88/67, Legalis 12991).

W przypadku wystąpienia z powództwem o zasądzenie alimentów od osoby zobowiązanej w dalszej kolejności, dla udzielenia ochrony takiemu roszczeniu nieodzowne jest wykazanie niedostatku po stronie dziecka. Przyjmuje się, że o niedostatku należy mówić nie tylko wówczas, gdy uprawniony nie posiada żadnych środków utrzymania, ale także wtedy, gdy nie mogą być w pełni zaspokojone jego usprawiedliwione potrzeby (wyrok SN z dn. 20.02.1974 r., sygn. akt III CRN 388/73, Legalis 17770).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy uznać należało, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Z całości zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że małoletnia powódka nie znajduje się w niedostatku. Rodzice małoletniej A. J. (1) i R. J. są w stanie pokryć bieżące koszty utrzymania córki. A. J. (1) otrzymuje stałe wynagrodzenie za pracę w kwocie 3.000 zł netto, a także dochód z wynajmu mieszkania w kwocie 450 zł miesięcznie. Wprawdzie matka małoletniej powódki podnosiła, że koszty utrzymania dzielone są na trzy osoby w domu, w tym syna K. J. (2). Jednak K. J. (2) obecnie studiuje w Ł. i nie przebywa stale w domu, a finansowo wspierany jest przez R. J.. Natomiast A. J. (1) nie daje synowi pieniędzy na utrzymanie. Nie bez znaczenia jest również fakt, że ojciec powódki R. J. uiszcza rentę alimentacyjną na rzecz córki K. J. (1). Wprawdzie początkowo robił to nieregularnie, jednak obecnie alimenty uiszczane są przez niego w całości (13.08.2018 r. – 08.05.2019 r. – k. 130). Należy również wskazać, że zarówno ojciec K. J. (1), jak i pozwani D. J. i A. J. (2) wspierają małoletnią powódkę dokładając się do kosztów jej utrzymania (np. opłacanie przez R. J. biletu miesięcznego MPK czy dawanie okazjonalnych prezentów w formie pieniężnej przez pozwanych). Trudno zatem przyjąć, że małoletnia powódka znajduje się w niedostatku, a właśnie niedostatek może stanowić o alimentach od dalszych krewnych.

Biorąc pod uwagę powyższe, z uwagi na brak przesłanek uzasadniających zasądzenie alimentów od dalszych krewnych na rzecz małoletniej powódki, Sąd orzekł jak w punkcie 1. Sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc, biorąc pod uwagę sytuację życiową i materialną stron niniejszego postępowania.

SR Donata Rodecka – Ratajczak